

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Metamorphosis Insectorum Surinamensium

Merian, Maria Sibylla

Amsterdam, [1705]

De XLIX. Afbeelding.

urn:nbn:de:gbv:45:1-14107

DE XLIX. AFBEELDING.

DEn *Granaat-Boom*, in alle Landen genoegzaam bekend, waft ook tot Surinaame, dik vond op de zelve een soort van Torren, traag en langzaam van aart, en gemaklyk om te vangen, deze Torren hebben van vooren onder 't hoofd een langen snuit, die sy in de bloemen steeken, om den Honigh daar door uit te zuigen, den 20. May leiden sy haar stil en onbeweeglyk neder, doen barste boven op haar ruggen de huid op, en quamen groene Vliegen daar uit, met doorzigtige vleugels, deze Vliegen vind men zeer veel op Surinaame, sy zyn zeer gaauw in het vliegen, zo dat ik uren lang loopen moest om een van dien te vangen, sy geven een geluid als een Lier van zig, dat men haar van verre kan hooren zingen, waarom men se ook den Lierman noemt, sy hadde nog den zelve snuit als de voorgaande Torren, zynde uit de snuit de voeten, oogen en het geheel lichaam uitgekroopen, blyvende het vel leggen, in 't zelve postuur als of de Vlieg daar noch in was. De Indianen hebben my verzeekert, dat uit deze Vlieg de zogenaamde Lantarendragers voortkomen, gelyk hier Mannetje en Wyfje vliegende en zittende vertoond worden, haar hoofd of mutse is by nacht lichtende als een lantaren, by daag was dezelve heel doorzichtig als een blaas, met roode verwige streepen en groen vermengt, uit deze blaas komt een helder schynfel by nacht als een keers, dat men een Courant daar by zoude leezen kunnen. Ik heb noch een zodanige Vlieg by my, die op het punt van veranderinge is, hebbende noch in allen deelen de gestalte van de Vlieg, behalven dat de blaas aan het hoofd aangegroeit is, maar de vleugels zyn nog die van de Vliegen, welke Vliegen de moeder van de Lantarendragers genaamt word van de Indianen, gelyk se de eerste Torren de moeder dezer Vliegen noemen, onder op de Granaat-bloem zittende Vlieg vertoond hoe deze Vyervliegen of Liermans allenskens een Lantarendrager word. Men noemt haar zo om se te onderscheiden, hoewel de laatste zo wel als de eerste een geluid van een Lier maken, apparent met haar snuit die allen gemeen is, en haar in alle haare veranderingen byblyft, De Indianen brachten my op zeker tyd een groote menigte dezer Lantarendragers, (eer ik wiste dat se by nacht zulken glans van haar gaven) die ik in een groote houte doos deed, des nachts maakten sy zulken geraas, dat wy met schrik ontwaakten en uit het bedde opsprongen, en een kerse opstaken, niet wetende wat in huis voor geraas was, haast wierden wy gewaar dat het in die doos was, die wy met verbaastheid openden, maar met meerder verbaastheid ter aarden smeeten, alzo in het openen der doos, als een vlamme vyers uit dezelve voortquam, ja zo menig beeft, zo menige vyervlamme quam daar uit, doch ons bedaarende, zochten wy se weder by een, en waren zeer verwondert over den glans dezer beesjes.

In de negende Afbeelding is een tak van de Granaat-Boom met de enkele Bloem afgebeeld, hier werd de zelve, doch met een dubbelde Bloem ver-

D E L. A F B E E L D I N G.

Witte Battattes, zyn wilde Aardvruchten, van de menschen worden se niet gegeten, sy brengen een schoone witte Bloem voort, gelyk hier te zien is.

Van diergelyke Rupse, als op de wortel kruipt, heb ik veele gehad, die my de Doofen doorbeeten en weg liepen. Den 4. April vond ik in myn tuin in het graven een holligheid, waar in eenige van deze Wormen by de Battattes-wortels lagen in een gerolt, waar van eene alreede de gestalte van deze schoone Goud-Torren hadde, andere geleeken wat minder daar na, alle waren se nog heel week en wit, die na eenige uren hard wierden, kreegen allenskens zulke schoone goud-groene verwe.

Den 6. Juny vond ik nog een ander foort van Wormen op deze wortelen, gelyk boven op den steel een te zien is, die is insgelyken in een gekrompen, gelyk heel boven op de plant te zien is, in het begin week en wit, en eenige uren in de lucht leggende, wierden se hard en swart, en veranderden allenskens in zulke Torren als boven een vliegt.

Een andere soorte van Battattes is op de eenen-veertigste Afbeelding afgebeeld en beschreeven, welke soorte van Battattes ik aldaar gezegt heb met veel recht van verscheide Auteurs gebracht te zyn onder de soorten van Winden, deze die ons hier verbeeld werd, kan by de Winden niet geplaatst werden, dewyl des zelfs bloem in veel deelen gespleeten is en verders een trechter verbeeld, daar en tegen zo verbeelden de Bloemen der Winden een kloesken, welke randen buitenwaards gemeenlyk omgeboogen zyn; deze Battattes, die hier verbeeld werd, moet dierhalve onder de soorten van Quamoclit gebracht werden, en moet des zelfs naam, myns oordeels, zyn Quamoclit Americana radice tuberosa, flore albo, pulcherrimo.